

Sygnatura akt II AKa 130/21

1

2 WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2021 r.

4 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Wiesław Pędziwiatr (spr.)

Sędziowie: SA Jerzy Skorupka

SA Jarosław Mazurek

Protokolant: Katarzyna Szypuła

6 przy udziale Zbigniewa Jaworskiego prokuratora Prokuratury (...) we W.

7 po rozpoznaniu 24 listopada 2021 r.

8 sprawy C. Z.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznane krzywdy wynikłe z postępowania karnego zakończonego postanowieniem o umorzeniu wydanym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 29 lipca 1983r. sygn. II K 607/83

9 na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

10 od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

11 z 23 lutego 2021 r. sygn. akt III Ko 24/21

I. zaskarżony utrzymuje wyrok w mocy;

II. stwierdza, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa;

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 130/21	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		

<p>1. CZEŚĆ WSTĘPNA</p>	
<p>0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>Wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 23 lutego 2021 roku w sprawie III Ko 24/21 dotyczącym wnioskodawczyni C. Z. tenże Sąd orzekł, że:</p> <p>I. na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego /Dz. U. nr 34, poz. 149 z późniejszymi zmianami/ zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni C. Z. ponad kwotę orzeczoną</p>	

postanowieniem
Sądu
Wojewódzkiego
we Wrocławiu z
dnia 4 lutego
1997 r. sygn.
III Ko 106/95
kwotę 23.100
zł. (dwadzieścia
trzy tysiące i sto
złotych) tytułem
zadośćuczynienia
oraz kwotę
6.923,93 zł.
(sześć tysięcy
dziewięćset
dwadzieścia trzy
złote i
dziewięćdziesiąt
trzy grosze)
tytułem
odszkodowania
wraz z
ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie;

II. dalej
idące żądania
wnioskodawczynie
oddala;

III. zasądza od
Skarbu Państwa
na rzecz
wnioskodawczynie
C. Z. zwrot
kosztów
zastępstwa
procesowego w
kwocie 480 zł;

IV. zwalnia
wnioskodawczynie
od ponoszenia
kosztów
postępowania
zaliczając je
na rachunek
Skarbu Państwa.

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację		
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# oskarżyciel posiłkowy		
# oskarżyciel prywatny		
# obrońca		
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# inny, pełnomocnik wnioskodawcy radca prawny A. B..		
0.11.3. Granice zaskarżenia		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	# w całości	

# na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
0.11.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	– zmiana poprzez zasądzenie na rzecz	

wnioskodawcy
zadośćuczynienia
w dalszej kwocie
480.790,82
złotych wraz
z ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie od
dnia
uprawomocnienia
się wyroku oraz
odszkodowania
w kwocie
1.001,18 złotych
wraz z
ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie od
dnia
uprawomocnienia
się wyroku;

– zmianę
wyroku w pkt II
i zasądzenie na
rzecz skarżącego
dalszej kwoty
tytułem zwrotu
kosztów
zastępstwa
procesowego za I
instancję według
norm
przypisanych tj.
w minimalnej
wysokości 288
złotych, z
ostrożności w
wysokości 6 –
krotnej stawki
minimalnej, z
uwagi na rodzaj i
zawilość sprawy,
wraz z
przewidzianym
podatkiem VAT;

– zasądzenie na
rzecz
wnioskodawcy

			kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych wraz z należnym podatkiem VAT.		
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy					
0.12.1. Ustalenie faktów					
0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.2. Ocena dowodów					

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiąże o powodach uznania dowodu	
0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu	
STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
	Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżonemu	# zasadny # częściowo zasadny	

**wyrokowi
zarzuciła:**

niezasadny

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa) w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. oraz 448 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkująca nieprawidłowym uznaniem, że zadośćuczynienie w dalej dochodzonym zakresie nie należy się wnioskodawczyni, gdyż nie wykazała, by poniosła w wyniku tymczasowego aresztowania takie krzywdy, które uzasadniałyby zasądzenie na jej rzecz żądanych kwot, w konsekwencji błędne uznanie,

iz w
okolicznościach
niniejszej
sprawy sumą
odpowiednią
zadośćuczynienia
za krzywdę
doznaną przez C.
Z. na skutek
represjonowania
jej przez
ówczesne władze
poprzez
niesłuszne
pobawienie
wolności w
okresie od dnia
15.04.1983 r. do
dnia 29.07.1983
r. w związku
z prowadzonym
przeciwko niej
postępowaniem
karnym
zakończonym
wydaniem
postanowienia o
umorzeniu na
mocy amnestii
przez Sąd
Rejonowy dla
Wrocławia-
Fabrycznej II
Wydział Karny z
dnia 29.07.1983
r., sygn.. akt: II
K 607/83 jest
kwota 23.100
zł, gdyż z
całości kształtu
okoliczności
niniejszej
sprawy wynika,
iz jest to kwota
niewspółmierna
do rozmiaru
doznanych przez
nią krzywd i
cierpień, ich
intensywności i

nieodwracalnego charakteru, zaś okoliczności te przemawiają za zasądzeniem na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienia w wyższej wysokości.

2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i 4 ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c. oraz 448 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkującą nieprawidłowym sposobem szacowania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez C. Z. na skutek niesłusznego pozbawienia wolności w okresie od dnia 15.04.1983 r. do dnia 29.07.1983 r. w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej II Wydział Karny, sygn. akt: II K 607/83, poprzez przemnożenie liczby miesięcy izolacji (3 i pół miesiąca) przez 120 %

przeciętnego wynagrodzenia za pracę, tj. 120 % kwoty 5.500 zł, podczas gdy szacowanie odpowiedniego zadośćuczynienia nie powinno polegać na mechanicznym przeliczeniu powyższych wartości, ale nie uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, w szczególności rzeczywistego rozmiaru krzywdy doznanej przez wnioskodawczynię, co w jej ocenie przełożyło się na zaniżenie przyznanego zadośćuczynienia.

3. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 i 4 ustawy lutowej z dnia 23.02.1991 r. w zw. z art. 445 § 1 i 2 k.c., z art. 448 k.c. w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. poprzez ich błędną wykładnię i nie docenienie oraz nie uwzględnienie we właściwy sposób

wszystkich istotnych okoliczności, które miały wpływ na wymiar krzywd C. Z., a zwłaszcza poczucia rażącej niesprawiedliwości z powodu niesłusznego pozbawienia jej wolności w związku z działalnością niepodległościową, faktu zatrzymania wnioskodawczyni dwa dni przed chrzcinami jej siostrzenicy, co wiązało się z odczuwaniem przykrości z powodu niemożności uczestniczenia w tej uroczystości, warunków w jakich wówczas przebywała (cele były przeludnione, jedzenie było pozbawione wartości odżywczych, witamin, niesmaczne i nie zaspokajało dziennego zapotrzebowania energetycznego, warunki sanitarne były bardzo złe, uniemożliwiały zachowanie minimum

higieny, cele i sprzęt, który się w nich znajdował były brudne, brakowało podstawowych środków czystości, nie miała zapewnionej odpowiedniej opieki medycznej, mimo, że skarżyła się na bóle w okolicach lewego gruczołu piersiowego, a u innych osadzonych zdiagnozowano dur brzuszny), sposobu w jaki była traktowana (stosowano wobec niej przymus psychiczny, manipulacje, wielokrotnie przesłuchiowano), stosunkowo długiego okresu izolacji -105 dni, młodego wieku – w momencie zatrzymania miała zaledwie 24 lat, umieszczenia w celu z osobami osadzonymi za przestępstwo pospolite, co niewątpliwie było stresujące i wpływało na jej stan zdrowia psychicznego w

tym czasie, obaw
i tęsknoty
związanych z
rozłąką z
ukochaną
rodziną, obaw o
swoje zdrowie
i życie, o
rodzinę, o swoją
przyszłość,
braku kontaktu
z rodziną i
przyjaciółmi,
niepewności
dotyczącej
rzeczywistego
czasu trwania
pozbawienia
wolności oraz
tego jak
zakończy się jej
sprawa, cierpień
psychicznych
związanych z
niesłusznym
pozbawieniem
wolności w
związku z
działalnością
niepodległościową
oraz obawami
i tęsknotą za
rodziną,
negatywnego
wpływu tych
wydarzeń na jej
stan
emocjonalny
(przez lata
znajdowała się
w stanie dużego
stresu i
permanentnego
poczucia
zagrożenia, ma
klaustrofobię),
naglego
przerwania
planów
zawodowych na

	<p>skutek izolacji, po odzyskaniu wolności nie mogła wrócić do pracy w szkole jako nauczyciel i nie mogła przez dłuższy czas znaleźć zatrudnienia z powodu toczącego się wcześniej wobec niej śledztwa i tymczasowego aresztowania, inwigilowania przez SB (sprawdzano jej korespondencję, obserwowano ją), a w konsekwencji zasądzeni niewspółmiernie niskiej, symbolicznej kwoty zadośćuczynienia, pomimo że okoliczności te przemawiają za zasądzeniem dalszej kwoty z tego tytułu.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Już na wstępie podkreślić należy, że Sąd Apelacyjny związany jest</p>				

granicami
apelacji
wyznaczonymi
zakresem
zaskarżenia i
zarzutami tej
skargi. I co
w sprawie tej
oczywiste także
kierunkiem
zaskarżenia
skoro apelacji
pochodzi tylko
od
pełnomocnika
wnioskodawczyni.

Mając powyższe
na uwadze
stwierdzić
trzeba, że
zakresem
zaskarżenia
objęta jest tylko
ta część
rozstrzygnięcia
Sądu
Okręgowego,
która dotyczyła
oddalenia części
roszczenia
wnioskodawczyni
domagającej się
określonej
wysokości
zadośćuczynienia.

W realiach tej
sprawy nie
można jednak
pomiąć
mającego
decydujące
znaczenie dla
rozstrzygnięcia o
zasadności
apelacji
pełnomocnika
wnioskodawczyni
orzeczenia z pkt

I zaskarżonego wyroku, a zwłaszcza podstawy prawnej, na której orzeczenie to oparto. Zwłaszcza, że podstawą wszystkich trzech zarzutów pełnomocnik wnioskodawczyni czyni nie tylko tę normę, którą w swym wyroku przywołał Sąd Okręgowy, ale także przepis art. 8 ust. 1 i 4 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W pierwszej więc kolejności Sąd Apelacyjny odniesie się do zarzutów naruszenia prawa materialnego w postaci tych właśnie przepisów tej ustawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie,

konsekwentnie podkreśla się, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (...). Nie można zatem skutecznie postawić tego zarzutu - jak to czyni skarżąc[a] - z jednoczesnym kwestionowaniem przepisów postępowania w tym samym zakresie. (postanowienie SN z 5.02.2019 r., V KK 3/19, LEX nr 2616196).

Rację ma skarżąca, że w sprawie C.

Z. doszło do
obrazy prawa
materialnego
jednak nie w
sposób
określony
stawianymi
zarzutami.
Poniższe
rozważania
wykażą
przyczyny, dla
których Sąd
Apelacyjny
sformułował już
na wstępie taką
tezę.

Z treści
zaskarżonego
wyroku wynika,
że Sąd Okręgowy
podstawą
prawną swego
zasądającego
na rzecz
wnioskodawczyni
dalszą część
zadośćuczynienia
i odszkodowania
uczynił
dyspozycję
normy art. 11
ust. 1 ustawy z
23 lutego 1991
r. o uznaniu
za nieważne
orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność
na rzecz
niepodległego
bytu Państwa
Polskiego (Dz.
U. nr 34,
poz. 149 z
późniejszymi
zmianami) dalej

zwaną ustawą
lutową. W
uzasadnieniu
tego orzeczenia
poza
zacytowaniem
tej normy
odwołał się
jednak także
do kolejnego
przepisu ustawy
lutowej i
stwierdził, że
Art. 8 ust.
4 cytowanej
ustawy pozwala
na zasądzenie
dalszego
zadośćuczynienia
i odszkodowania
również na rzecz
pokrzywdzonego,
któremu zostały
przyznane
środki pieniężne
z tego tytułu, o
ile przemawiają
za tym względy
słuszności. W
literaturze i
orzecznictwie
wskazuje się, że
treść
wymienionego
przepisu ustawy
lutowej stanowi
wyłom w
zasadzie res
iudicata,
albowiem
ustawodawca
wprowadza tu
możliwość
ponownego
rozpoznania
sprawy, mimo
że wcześniej
zapadło już
rozstrzygnięcie
w warunkach

identyczności
stron i
tożsamości
przedmiotu
procesu.

Jak się wydaje
Sąd ten uznał,
że w sytuacji
faktycznej i
prawnej
wnioskodawczyni
należy,
korzystając z
tej wyjątkowej
instytucji
prawnej (art.
8 ust. 4
ustawy lutowej)
odstąpić od
reguły rei
iudicata i ze
względów
słuszności
zasądzić na rzecz
wnioskodawczyni
dalsze
roszczenia, choć
nie w takiej
wysokości, jakiej
domagała się
ona w złożonym
wniosku.

Mimo takiego
stwierdzenia Sąd
ten w dalszej
części swego
uzasadnienia
wywodzi, że w
jego
przekonaniu
spełnione są
przesłanki z art.
11 ust. 1 ustawy
lutowej i na
jej podstawie
zdecydował o
zasądzeniu
dalszego

odszkodowania
oraz dalszego
zadośćuczynienia
na rzecz
wnioskodawczyni.

W tej sytuacji
uprawnione
wydaje się
stwierdzenie, że
Sąd ten
wykorzystał w
toku
rozstrzygania o
roszczeniach C.
Z. obie
przywołane
wyżej normy.

Choć cytuje
je w swym
uzasadnieniu
Sąd Okręgowy
konieczne jest
ich ponowne
przywołanie.

Art. 8 ust. 4
ustawy lutowej
brzmi: Przepis
ust. 1 nie ma
zastosowania,
jeżeli w wyniku
rewizji
nadzwyczajnej,
kasacji lub
wznowienia
postępowania
prawomocnie
zasądzono
odszkodowanie,
chyba że za jego
zastosowaniem
przemawiają
względny
słuszności.

Natomiast art.
11 ust. 1 tej
ustawy ma treść:
Przepisy art.

8, art. 9 i art. 10 mają odpowiednie zastosowanie również wobec osób, co do których zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego, i nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie, a osoby te były zatrzymane lub tymczasowo aresztowane. Roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie nie przedawniają się.

Wypada zauważyć, że ta ostatnia norma zobowiązuje do zasądzenia odpowiednich należności od Skarbu Państwa na rzecz uprawnionego w określonych

dyspozycją tego przepisu warunkach. W art. 11 ust. 1 ustawy lutowej uregulowano wszak sytuację, w której w oparciu o odpowiednie stosowanie podstawy art. 8 ustawy lutowej, trzeba uwzględnić roszczenia uprawnionego, jeżeli:

- zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, ale nieważność nie może być orzeczona, gdyż zapadło orzeczenie o uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., a nadto,
- nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie, a osoby te były zatrzymane lub tymczasowo aresztowane (podkreślenie SA).

W realiach sprawy C. Z.

nie można nie dostrzec niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego, że:

– po pierwsze, wnioskodawczyni została zatrzymana 15 kwietnia 1983 roku:

– po drugie, 17 kwietnia 1983 roku postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście została aresztowana;

– po trzecie, 12 lipca 1983 r. został sporządzony akt oskarżenia przeciwko C. Z. oraz siedmiu innym osobom, które oskarżono o to, że „w okresie od marca 1983 r. do kwietnia 1983 r. we W., wspólnie z innymi osobami, brali udział w nielegalnym związku (...), którego istnienie i rzeczywisty cel miał pozostawać tajemnicą wobec organów państwowych i

w ramach tego
związku
podejmowali
działania
mogące wywołać
niepokoje
społeczne”, tj. o
czyn z art. 278 §
1 k.k. i art. 282
lit „a” k.k. w zw. z
art. 10 § 2 k.k. (z
1969 roku);

– po czwarte,
postanowieniem
Sądu
Rejonowego dla
Wrocławia –
Fabrycznej z
29 lipca 1983
r., sygn. akt
II K 607/83
postępowanie
karne wobec
C. Z. zostało
umorzone na
mocy ustawy o
amnestii z 21
lipca 1983 roku i
tego dnia została
zwolniona z
aresztu;

– po piąte, w
sprawie
postanowienia
Sądu
Rejonowego dla
Wrocławia –
Fabrycznej z
29 lipca 1983
r., sygn. akt
II K 607/83
Prokurator
Generalny
wniósł do Izby
Karnej Sądu
Najwyższego
rewizję
nadzwyczajną;

– po szóste,
postanowieniem
Sądu
Najwyższego z
3 sierpnia 1994
r., sygn. akt
III KRN 96/94
uchylono
postanowienie
Sądu
Rejonowego dla
Wrocławia –
Fabrycznej z
29 lipca 1983
r., sygn. akt
II K 607/83
i umorzono
postępowanie
wobec C. Z.;

– po siódme,
wnioskiem z 24
lutego 1995 roku
C. Z. wystąpiła
o zasądzenie
na jej rzecz
odszkodowania i
zadośćuczynienia
z tytułu
niesłusznego
aresztowania;

– po ósme, **Sąd
Wojewódzki
we
Wrocławiu
postanowieniem
z 4 lutego 1997
r., sygn. akt
III Ko 106/95
przyznał C.
Z. łącznie kwotę
3 592 zł**
z ustawowymi
odsetkami od
dnia
uprawomocnienia
się
postanowienia
tytułem

zadośćuczynienia

i tytułem

odszkodowania(podkreślenie SA).

Z tego zestawienia okoliczności faktycznych w sprawie C. Z. wynika niezbicie, że wnioskodawczyni prowadziła działalność, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej. Z tego powodu była represjonowana, aresztowana oraz że w wyniku rewizji nadzwyczajnej umorzono wobec niej postępowanie na podstawie art. 11 pkt 1 k.p.k. z 1969 roku, którego odpowiednikiem jest obecnie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. Mając na względzie także treść postawionego C. Z. zarzutu nie może być także wątpliwości co do tego, że represje będące jej udziałem związane były z działalnością niepodległościową. Lecz co w sprawie obecnie

badanej, z powodu apelacji domagającej się dalszych kwot zadośćuczynienia za represjonowanie w związku z tą działalnością, ma zasadnicze znaczenie przez pryzmat art. 11 ust. 1 ustawy lutowej to fakt, że wnioskodawczyni 4 lutego 1997 roku mocą orzeczenia Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu przyznano i odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Te okoliczności faktyczne niekwestionowane przez strony, co podkreślić należy po raz kolejny, dowodzą w sposób jednoznaczny, że wnioskodawczyni z powodu bezpodstawnego pozbawienia wolności nie tylko zasądzono prawomocnie odpowiednie należności (odszkodowanie i zadośćuczynienie), ale także zostały one wypłacone. Tym samym

jasnym się staje,
że **norma art.
11 ust. 1
ustawy
lutowej nie
może być
podstawą
zasądzenia
ponownie
żądania, z
którym po
raz kolejny,
opierając je
na tych
samyh
okolicznościach,
wystąpiła
wnioskodawczyni,
jeśli
prawomocnie
o tych
roszczeniach
rozstrzygnięto
uprzednio.**

Należało zatem zbadać, czy, jak to ujął Sąd Okręgowy, norma art. 8 ust. 4 ustawy lutowej pozwala na zasądzenie dalszego zadośćuczynienia i odszkodowania również na rzecz pokrzywdzonego, któremu zostały przyznane środki pieniężne z tego tytułu, o ile przemawiają za tym względy słuszności.

Odwołując się do tego przepisu Sąd ten pominął jednak istotne jego elementy,

które muszą być spełnione, aby możliwe było przejście do oceny czy względy słuszności przemawiają za możliwością przyznania dalszych środków pieniężnych. Należy bowiem pamiętać, że przepis art. 8 ust. 4 ustawy lutowej, jako przepis zawierający normę o charakterze wyjątku, dotyczy tylko jednej sytuacji, tj. przeprowadzenia wcześniejszego (tzn. przed wejściem w życie ustawy lutowej lub noweli do tej ustawy w zakresie, w jakim poszerzała prawo do stwierdzenia nieważności orzeczenia) postępowania w trybie rewizji nadzwyczajnej, kasacji lub wznowienia postępowania oraz uzyskania w następstwie tych postępowań prawomocnego orzeczenia zasądającego

odszkodowanie.
(wyrok Sądu
Najwyższego z
23.01.2019 r.,
V KK 111/18,
OSNKW 2019,
nr 3, poz. 18).

**Jeśli po
wejściu w
życie ustawy
lutowej w
sprawie
osoby
prowadzącej
działalność
niepodległościową
zapadło, w
wyniku
rewizji
nadzwyczajnej,
kasacji lub
wznowienia
postępowania
orzeczenie
stające się
podstawą
ubiegania o
zadośćuczynienie
i
odszkodowanie
oraz
roszczenia
takie zostały
zasądzone, to
norma art. 8
ust. 4 ustawy
lutowej nie
może mieć
zastosowania.**

I tak właśnie
stało się w
sprawie C. Z..

3 sierpnia 1994
roku (a zatem
już pod rządami
obowiązującej
ustawy lutowej)

zapadło przed
Sądem
Najwyższym
postanowienie o
umorzeniu
postępowania w
związku z
zarzuconym
czynem, który
wypełniał
przesłanki
popelnionego z
powodu
działalności
niepodległościowej
zaś 4 lutego 1997
roku (a więc
w czasie, gdy
ustawa lutowa
obowiązywała)
zasądzono na
rzecz
pokrzywdzonej
odpowiednie
rekompensaty .

W tych
okolicznościach
jasnym się staje,
że także i ta
norma nie mogła
być podstawą
uznania nie tylko
całości dalszego
roszczenia
wnioskodawczyni,
ale nie mogła
być podstawą
zasądzenia
jakiegokolwiek jej
części, co uczynił
Sąd Okręgowy
we Wrocławiu.

Tak określając
ocenę prawną
całej sytuacji
wnioskodawczyni
przez pryzmat
przywołanych

przez Sąd
Okręgowy
podstaw
prawnych jego
orzeczenia
zasądającego
na rzecz C.
Z. określone
kwoty należy
stwierdzić, że
Sądowi
Apelacyjnemu
nie pozostaje
nic innego jak
skonkludować,
że apelacja
pełnomocnika w
tych
okolicznościach
jest z wyżej
przytoczonych
względów
oczywiście
bezzasadna, tak
jak bezzasadny
był wniosek
o zasądzenie
dalszych
należności mimo
wydanego już
uprzednio
orzeczenia w
identycznych
okolicznościach
faktycznych.

Z tego też
powodu możliwe
było uznanie,
że krytyczna
analiza tej części
zarzutów
apelacji
pełnomocnika
wnioskodawczyni,
w której zarzuca
się obrazę prawa
materialnego w
postaci
przepisów k.c.

jest
bezprzedmiotowa
i ograniczenie
rozpoznania
środka
odwoławczego
tylko do tych
uchybień,
podniesionych
przez stronę
i podlegających
uwzględnieniu z
urzędu, bo ich
rozpoznanie w
tym zakresie
byłoby
wystarczające do
wydania
orzeczenia (art.
436 k.p.k.).

Sąd Apelacyjny
stanął jednak
na stanowisku,
że nawet gdyby
uznać, iż
uprawnione było
wydanie
orzeczenia
uzupełniającego
rekompensatę
wnioskodawczyni
za działalność
niepodległościową
mimo wydanego
już uprzednio
takiego
orzeczenia
uwzględniającego
roszczenia C. Z.
to i tak nie
sposób byłoby
ocenić apelację
pełnomocnika
wnioskodawczyni
za
upoważniającą
do
reformatorijnego
postąpienia

przez Sąd
odwoławczy w
kierunku
oczekiwanym
przez skarżącą.
W żadnym razie
podniesione
zarzuty nie
przekonały o
nietrafności
oceny stopnia
zrekompensowania
krzywd
wyrządzonych C.
Z. poprzez
pozbawienie jej
wolności w
związku z
prowadzoną
działalnością
niepodległościową.

Apelująca stawia
trzy zarzuty
obrazy prawa
materialnego.

Rzecz jednak w
tym, że w
istocie te różnie
umotywowane
zarzuty
sprowadzić
można do
następującej
tezy.

Wnioskodawczyni
przyznano za
niskie, zdaniem
skarżącej,
zadośćuczynienie,
bo nie doceniono
w sposób
odpowiedni
wyrządzonych
jej krzywd.
Autorka apelacji
wskazuje na
okoliczności,
które jej
zdaniem nie

zostały
uwzględnione w
stopniu
odpowiednim,
bo gdyby tak
się stało to
zadośćuczynienie
byłoby na
poziomie jaki
we wniosku
wskazała
wnioskodawczyni.

Należy więc
skonstatować,
zresztą jak czynił
to Sąd
Apelacyjny już w
swych
wcześniejszych
orzeczeniach,
rozpoznając
apelacje tej
właśnie autorki
środków
odwoławczych w
innych sprawach
(zob. II AKa
7/21 Sądu
Apelacyjnego we
Wrocławiu) w
rozważanym tu
kontekście
dotyczącym
skargi w części
odnoszącej się
do
niezasądzonego
w wyższej
wysokości
zadośćuczynienia
i
sformułowanych
zarzutach obrazy
prawa
materialnego o
ich
bezsprzecznej
niezasadności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie, konsekwentnie podkreśla się, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (...).

(postanowienie SN z 5.02.2019 r., V KK 3/19, LEX nr 2616196).

Apelująca natomiast podnosi w istocie w swoich zarzutach błędy w ustaleniach faktycznych nie zaś obraza prawa materialnego.

Wszak stawia tezę, że cierpienia wnioskodawczyni oraz wyrządzona jej krzywda były na wyższym poziomie niż ustalone przez Sąd, co skutkowało winno wyższym zadośćuczynieniem niż przyznane przez ten Sąd. Jest oczywistym, że podstawą zasądzenia zadośćuczynienia oraz odszkodowania był przepis art. 8 ust. 1 i 4 ustawy z 23 lutego 1991 o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 z póź.zm.) przywołany wprost w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ale i norma art. 11 ust. 1 ustawy lutowej, do której (choć błędnie) odwołał się Sąd meriti. Także i kolejny przepis

wymieniony przez skarżącą, jako obrażony, czyli art. 445 § 1 k.c. miał na uwadze Sąd meriti wprost przywołując go w swym uzasadnieniu i wykorzystał go dokonując ustalenia wysokości należnego wnioskodawczyni zadośćuczynienia.

Zatem czyniąc podstawą swego rozstrzygnięcia te normy nie dopuścił się ich obrazy. **To, że wysokość tego zadośćuczynienia nie została zaakceptowana przez wnioskodawczynię nie oznacza, że doszło do obrazy tych norm prawa materialnego, jeśli wysokość tej należności nie ma charakteru symbolicznego.**

W każdej sprawie konieczna jest odrębna, samodzielna ocena, a proste porównanie samych

zasądzonych kwot oraz okresu izolacji bez konkretnej wiedzy na temat innych okoliczności pozbawienia wolności nie pozwala na przyjęcie tożsamy wartości dla badanego przypadku wnioskodawczyni, jak zdaje się oczekiwać skarżąca. Skoro kryteria oceny wysokości zadośćuczynienia winny być rozważane w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego (zob. np. wyroki SN: z dnia 26 listopada 2009 r., CSK 62/09; z dnia 17 września 2010 r., CSK 94/10,) to przydatność kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych przypadkach jest dość mocno ograniczona. Porównanie takie może stanowić orientacyjną

wskazówkę i nie może naruszać zasady indywidualizacji okoliczności wyznaczających rozmiar krzywdy doznanej przez konkretnego poszkodowanego. (postanowienie SN z 9.06.2020 r., V KK 183/20, LEX nr 3161601).

Apelująca uznała także, że Sąd dopuścił się obrazy art. 445 § 2 k.c. oraz art. 448 k.c.

Z perspektywy art. 445 k.c. należy zauważyć, że zgodnie z § 2 komentowanego przepisu zadośćuczynienie może być przyznane również w wypadku pozbawienia wolności. Takie sformułowanie jest nieprecyzyjne, należy je jednak tłumaczyć jako bezprawne, spowodowane przemocą pozbawienie poszkodowanego swobody poruszania się i przemieszczania zgodnie z jego

wolą, a w szczególności opuszczenia miejsca, w którym się właśnie znajduje. W takich sytuacjach zachowanie sprawcy polega najczęściej na umieszczeniu poszkodowanego w zamkniętym pomieszczeniu, a niekiedy także na skrepowaniu go i pozbawieniu innych atrybutów wolności.

Przestępstwo pozbawienia wolności normuje art. 189 k.k. W doktrynie prawa karnego przyjmuje się, że pozbawieniem wolności jest również zabranie osobie niepełnosprawnej kul lub wózka inwalidzkiego, co wyłącza możliwość swobodnego przemieszczania się.

Pozbawieniem wolności uzasadniającym przyznanie zadośćuczynienia jest także przetrzymywanie pacjenta w

szpitalu psychiatrycznym z naruszeniem zasad określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2017 r., poz. 882; por. wyrok SN z dnia 15 listopada 1979 r., II CR 376/79, OSPiKA 1981, z. 2, poz. 26, z glosą M. Sośniaka, oraz wyrok SN z dnia 19 listopada 2015 r., IV CSK 792/14, LEX nr 1938686). Nie jest natomiast pozbawieniem wolności w rozumieniu komentowanego przepisu pozbawienie wolności dokonywane przez uprawnione organy, np. zatrzymanie, zatrzymanie w celu doprowadzenia do sądu (prokuratora), tymczasowe aresztowanie albo umieszczenie w zakładzie karnym na podstawie prawomocnego

wyroku
skazującego.”(J.
Gudowski [w:]
T. Bielska-
Sobkowicz, G.
Bieniek, H.
Ciepła, M.
Sychowicz, R.
Trzaskowski, T.
Wiśniewski, C.
Żuławska, J.
Gudowski,
Kodeks cywilny.
Komentarz. Tom
III.
Zobowiązania.
Część ogólna,
wyd. II,
Warszawa 2018,
art. 445.)

Przede
wszystkim
jednak zarzut
ten jest
chybiony,
dlatego że
przecież ustawa
lutowa jest
odrębnym,
szczególnym
aktem
normatywnym
regulującym
kwestie
zadośćuczynienia
i odszkodowania
związane z
represjami za
działalność
niepodległościową
i to ona ma
zastosowanie w
toku
kształtowanego
nią
postępowania.
To przepisy tej
ustawy dają
uprawnienia do

rekompensowania krzywd i szkód wynikłych z wydania orzeczenia o pozbawieniu wolności i jego wykonania, nie zaś normy przywołane przez skarżącą. Te mogą być pomocne tylko dla interpretacji odpowiedniości zadośćuczynienia. Tym samym nie mogło dojść in concreto do obrazu tych przepisów, a to art. 445 § 2 k.c. i art. 448 k.c. .

Natomiast Sąd meriti rozstrzygając w tej sprawie miał na uwadze właśnie przepisy wskazane w apelacji i to zarówno z ustawy lutowej jak i art. 445 § 1 k.c. w zakresie ustalenia wysokości zadośćuczynienia i uznał, że wnioskodawczyni należy się określone w wyroku zadośćuczynienie w związku z jej aresztowaniem. Ergo, to nie z powodu niewłaściwej

<p>interpretacji przepisów wydał orzeczenie niesatysfakcjonujące wnioskodawczynię, ale dlatego, że w zakresie przyznanych mu kompetencji ocenił krzywdę psychiczną i fizyczne dolegliwości będące udziałem aresztowanej na odpowiednim zdaniem tego Sądu poziomie rekompensaty pieniężnej.</p> <p>To zaś w żadnym razie nie jest obrazą prawa materialnego.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>- o zmianę wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu III Wydział Karny z dnia 23.02.2021 r., poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni dodatkowej kwoty 602.712,65 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

<p>uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zgodnie z wnioskiem o zadośćuczynienie i odszkodowanie z dnia 14.02.2021 r.;</p> <p>ewentualnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. 			
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Przyczyny niezasadności wniosku wynikają z okoliczności przedstawionych w rubryce 3 formularza.</p>			
<p>Lp.2</p>			
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>			
<p>1.</p>			

Zwiężle powodach uwzględnienia okoliczności	o	
5. ZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy	
Zwiężle powodach utrzymania w mocy	o	w
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany	
Zwiężle powodach zmiany	o	
0.15.3. Uchylenie		

wyroku sądu pierwszej instancji			
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia			
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia			
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			

4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
II.	Orzeczenie o wydatkach związanych z postępowaniem odwoławczym oparto na podstawie art. 13 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec		

	<p>osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 z późn. zm.).</p> <p>Wszystkie przytoczone wyżej rozważania doprowadziły Sąd odwoławczy do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.</p>	
7. PODPIS		
SSA Jerzy Skorupka SSA Wiesław Pędziwiatr SSA Jarosław Mazurek		

0.11.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1.	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawczyni adwokat A. B.	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Pkt III części rozstrzygającej w zakresie oddalającym żądanie wnioskodawczyni i zasądzenie ponad kwotę	

	23.100 złotych tytułem zadośćuczynienia.		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli		

	mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	Zmianę poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni C. Z. zadośćuczynienia w dalszej kwocie 602.712,65 złotych.